

ГРОМОВА

Анастасія Євгенівна
nanigrom@mail.ru

УДК 336.01

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ ПІДПРИЄМСТВ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

FINANCIAL RESOURCES OF ENTERPRISES: THEORETICAL ASPECTS

аспірант, Вінницький
торгівельно-економічний
інститут КНТЕУ

Стаття присвячена теоретичним аспектам фінансових ресурсів підприємств. Розглянуто економічну сутність категорії «фінансові ресурси». Встановлено, що фінансові ресурси – це найважливіший чинник економічного зростання будь-якого суб'єкта господарювання. Увагу приділено характерним ознакам та особливостям фінансових ресурсів підприємств.

Статья посвящена теоретическим аспектам финансовых ресурсов предприятий. Рассмотрена экономическая сущность категории «финансовые ресурсы». Установлено, что финансовые ресурсы - это важнейший фактор экономического роста любого субъекта хозяйствования. Внимание уделено характерным признакам и особенностям финансовых ресурсов предприятий.

The article is devoted to theoretical aspects of the financial resources of the enterprises. Considered the economic substance of the category «financial resources». It is established that financial resources are an important factor of economic growth of any business entity. Attention is paid to the characteristics and peculiarities of the financial resources of enterprises.

Ключові слова: фінансові ресурси, фінанси підприємств, грошові засоби

Ключевые слова: финансовые ресурсы, финансы предприятий, денежные средства

Keywords: financial resources, finance companies, money

ВСТУП

Головною ланкою економіки в ринкових умовах господарювання є підприємства, які виступають у ролі господарюючих суб'єктів. Вони здійснюють виробничу, науково-дослідну і комерційну діяльність, у результаті якої виробляють різні види продукції, реалізують її, отримують доходи і накопичення, розподіляють, формують відповідні фонди грошових коштів. Для ефективного функціонування окремого підприємства важливо визначати оптимальну потребу в фінансових ресурсах, забезпечити структуру джерел їх формування і використання.

Відомо, що фінансові ресурси – це найважливіший чинник економічного зростання будь-якого суб'єкта господарювання, а організація управління ними є центральною ланкою усього комплексу заходів спрямованих на його забезпечення. Саме тому функціонування підприємств у кризових умовах господарювання, що характеризуються інфляцією, не прогнозованими коливаннями курсів валют, зростанням відсотків за користування кредитами та зниженням платоспроможного попиту покупців, залежить від ефективного управління їх фінансово-господарською діяльністю та обґрунтованого застосування прогресивних методів та методик планування, розподілу та контролю за використанням фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва.

У вітчизняній економічній науці дослідженню різних аспектів фінансових ресурсів підприємств різних форм власності займається велика кількість

вчених-науковців, зокрема: І.В. Зятковський, О.В. Єрмошкіна, М.В. Кужельний, М.Я. Коробов, Л.А. Лахтіонова, В.М. Опарін, А.М. Подерьогін, А.С. Філімоненков та інші. Однак враховуючи наукову і практичну цінність опублікованих праць ряд питань щодо фінансових ресурсів підприємств залишаються дискусійними, що й обумовило вибір теми дослідження.

МЕТА РОБОТИ

Метою роботи є висвітлення економічної сутності, характерних ознак та особливостей фінансових ресурсів підприємств.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічну основу у роботі визначають положення діалектичного методу пізнання економічних явищ і процесів у безперервному їх взаємозв'язку та взаємозалежності. Використано балансовий метод; факторний аналіз; порівняльний аналіз.

РЕЗУЛЬТАТИ

У сучасних умовах становлення економіки України розвиток вітчизняного бізнесу набуває особливої динамічності, що пояснюється наявністю досить жорсткої конкуренції як з боку українських, так і з боку іноземних компаній, а також підвищенням вимог споживачів до товарів та послуг, що пропонуються на ринку. Фінансові ресурси становлять матеріальну основу фінансів та

визначають фінансовий потенціал будь-якого економічного суб'єкта, створюючи сприятливі умови для його виробничого і науково-технічного розвитку.

Проблеми методології процесу формування фінансових ресурсів підприємствами потребують чіткого уявлення щодо їх економічної природи в умовах становлення і розвитку ринкових відносин. Місце і роль фінансових ресурсів у розширеному відтворенні можна чітко визначити тоді, коли матимемо їх теоретичне обґрунтування як економічної категорії.

Зауважимо, що дефініція «фінансові ресурси» не має однозначного визначення. Говорячи про фінансування господарської діяльності суб'єкта господарювання, зустрічаються такі поняття, як фінансові ресурси, грошові потоки, грошові кошти, капітал підприємства. Часто дослідники і науковці по-своєму визначають ці поняття, одні їх ототожнюють, другі – розмежують, інші – визначають один термін через інший.

Так, наприклад Бірман О.М. характеризує фінансові ресурси як виражену в грошових коштах частину національного доходу, сконцентровану безпосередньо в державі чи підприємствах для використання у цілях розширеного відтворення і на загальнодержавні потреби. Науковець Сичов М.Г. підкреслює, що фінансові ресурси як грошові нагромадження і грошові фонди створюються підприємствами, об'єднаннями, організаціями, державою в порядку розподілу її перерозподілу суспільного продукту і національного доходу.

Гуйда Т.В. визначає фінансові ресурси як сукупність доходів, відрахувань та надходжень, що перебувають у розпорядженні підприємств, організацій та держави і спрямовуються на задоволення суспільних потреб з метою розширення виробництва і зростання матеріального добробуту суспільства.

Дані визначення фінансових ресурсів вказують на місце створення ресурсів і належність їх до суб'єктів фінансових відносин, але не вказується джерело їх створення та призначення.

Вітчизняний вчений Коробов М.Я. визначає фінансові ресурси як централізовані й децентралізовані грошові фонди цільового призначення, які формуються в процесі розподілу й перерозподілу національного багатства, сукупного суспільного продукту і національного доходу й призначаються для використання відповідно із завданнями соціально-економічного розвитку суспільства та окремих підприємств.

Щоб зрозуміти поняття «фінансові ресурси» необхідно виходити, перш за все, з терміну «ресурси». Слово «ресурси» походить від французького «ressource», що означає – допоміжний засіб, тобто те, що може бути використане з певного джерела (запаси, кошти, матеріали тощо) на певні цілі. В економічній теорії ресурси прийнято поділяти на чотири групи: природні, матеріальні, трудові, фінансові.

Фінансові ресурси, формою виявлення яких є фонди грошових коштів, мають наступні характерні ознаки:

– фінансові ресурси, як у статичному плані, так і під час руху завжди виражають відношення власності, тобто вони належать державі чи підприємствам, чи приватному сектору економіки, чи населенню;

– фінансові ресурси завжди мають певне джерело створення і певне цільове призначення;

– формування й використання фінансових ресурсів завжди має правову сторону і регламентується законодавчо-нормативними актами.

В економічній літературі зустрічаються різні визначення межі функціонування фінансових ресурсів. Поняття «грошові засоби» значно ширше, ніж «фінансові ресурси». Фінансові ресурси завжди виступають у грошовій формі. А грошові засоби стають фінансовими ресурсами тоді, коли вони акумулюються у відповідних фондах, які мають певний порядок створення і використання.

Характерною рисою фінансових ресурсів є те, що вони, на відміну від грошових засобів, виражають не зміну форм вартості, а фінансовий результат процесу відтворення. Фінансові ресурси свідчать про наявність можливості економічного і соціального розвитку.

Узагальнюючи наведені визначення сутності фінансових ресурсів, можна стверджувати, що визначення фінансових ресурсів, які зводяться до формування фондів грошових коштів або до отримання підприємством грошових доходів та надходжень значно скорочує склад фінансових ресурсів, оскільки у розпорядженні підприємства можуть бути кошти як у фондовій так і нефондовій формах.

Зазначимо, що фінансові ресурси підприємств – це засоби, які акумулюються підприємством із внутрішніх і зовнішніх джерел до грошових фондів з метою забезпечення процесу розширеного відтворення шляхом трансформації їх в інші види ресурсів, а також з метою досягнення високих фінансових результатів.

Економічна природа й роль фінансових ресурсів підприємств визначається структурою форм утворення й напрямків їх використання. За формою утворення фінансові ресурси – це, по-перше, накопичення завдяки господарській діяльності, що відображають первинний розподіл новоствореної вартості. До їх числа належать прибуток, відрахування на соціальні потреби, амортизаційні відрахування. По-друге, це ресурси вторинного розподілу й перерозподілу новоствореної вартості. Це також прямі й непрямі податки, доходи від зовнішньоекономічної діяльності, приріст довгострокових вкладів населення тощо.

ВИСНОВКИ

Отже, можна констатувати, що фінансові ресурси становлять матеріальну основу фінансів та визначають фінансовий потенціал будь-якого економічного суб'єкта, створюючи сприятливі умови для його виробничого і науково-технічного розвитку.

Здійснюючи фінансово-господарську діяльність, підприємство стикається з проблемою формування капіталу та визначення оптимальної його структури, збалансування грошових потоків, нестачею

фінансових ресурсів, пошуком нових джерел фінансування та створення інвестиційної привабливості підприємства. І хоча фінансові ресурси самі по собі не створюють нового продукту, а лише беруть участь тою чи іншою мірою у його створенні, вони потенційно закладені в природних, матеріальних і трудових ресурсах. Формування та використання фінансових ресурсів у сфері підприємництва здійснюється з метою підвищення ефективності всіх напрямків діяльності суб'єктів господарювання і забезпечення їх подальшого розвитку. Це можливо при спрямуванні фінансових ресурсів на впровадження нових технологій, поліпшення використання основних фондів, прискорення обороту оборотних коштів тощо.

Література

1. Бердар М.М. Управління процесом формування і використання фінансових ресурсів

підприємства на основі логістичного підходу / М.М. Бердар // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – №5. – С. 33-38.

2. Буряк П.Ю. Формування і використання фінансових ресурсів підприємств / П.Ю. Буряк // Фінанси України. – 2010. – №10. – С.13-17.

3. Данілевська О.Є. Фінансові ресурси в системі економічних категорій / О.Є. Данілевська // Інноваційна економіка. – 2011. – №4. – С. 24-26.

4. Лагун М.І. Методичні аспекти аналізу фінансового стану підприємств у контексті прийняття управлінських рішень / М.І. Лагун // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – №7(74). – С.16-19.

5. Маюренко С.О. Методика визначення актуальних критеріїв оптимізації фінансових ресурсів підприємства / С.О. Маюренко // Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2013. – №2(3). – С.174-181.

КОНСУЛЬТАЦІЇ

АКТУАЛЬНІ ЗМІНИ У ПОДАТКОВОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ З СІЧНЯ 2015 РОКУ

(продовження, початок на стор. 14, 17, 20)

ВСТАНОВЛЮЮТЬСЯ ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО ПЕРЕВІРОК ПІДПРИЄМСТВ

з обсягом доходу до 20 мільйонів гривень за попередній календарний рік у 2015 та 2016 роках

Пунктом 3 Прикінцевих положень Закону України N 77-VIII від 28.12.2014 р. встановлено що у **2015 та 2016 роках** перевірки підприємств, установ та організацій, фізичних осіб – підприємців з **обсягом доходу до 20 мільйонів гривень** за попередній календарний рік контролюючими органами здійснюються **виключно з дозволу Кабінету Міністрів України**, за заявкою суб'єкта господарювання щодо його перевірки, згідно з рішенням суду або згідно з вимогами Кримінального процесуального кодексу України.

Зазначене обмеження не поширюється:

з 1 січня 2015 року на перевірки суб'єктів господарювання, що ввозять на митну територію України та/або виробляють та/або **реалізують підакцизні товари**, на перевірки дотримання норм законодавства з питань наявності ліцензій, **повноти нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб, єдиного соціального внеску**, відшкодування податку на додану вартість.

ЄДИНИЙ СОЦІАЛЬНИЙ ВНЕСОК

(Зміни внесені Законом України N 77-VIII, 28.12.2014 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці»)

1. Визначено поняття основного місця роботи.

П. 12 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (надалі - Закон):

Основне місце роботи – місце роботи, де працівник працює на підставі укладеного трудового договору, де знаходиться (оформлена) його трудова книжка, до якої вноситься відповідний запис про роботу.

2. База нарахування єдиного внеску – береться від основи, не меншої мінімальної заробітної плати. Винятки – особи, що працюють за цивільно-правовими договорами, та сумісники.

Так, ч. 5 ст. 8 Закону доповнено наступними абзацами:

У разі якщо база нарахування єдиного внеску (**крім винагороди за цивільно-правовими договорами**) не перевищує розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід), сума єдиного внеску розраховується як добуток розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід), та ставки єдиного внеску, встановленої для відповідної категорії платника.

При нарахуванні заробітної плати (доходів) фізичним особам з джерел не за основним місцем роботи ставки єдиного внеску, встановлені цією частиною, застосовуються до визначеної бази нарахування незалежно від її розміру без застосування коефіцієнта бази нарахування.

(продовження на стор. 27)